

Treinsafari in vogelland

Het is weliswaar nog niet zover dat de conducteur per intercom meldt dat in de volgende bocht een Koereiger te zien valt op een vers gemaaid weiland, maar er valt heel wat te “vogelen” vanuit de trein...

Carel de Vink

Het is zo'n heilige vroege ochtend na een regennacht, half juni. De trein verlaat Naarden in westelijke richting. Ik bof in de drukte met een plekje aan het licht beslagen raam. Dat maakt de keus tussen nog wat nadommelen, de gratis krant lezen of naar buiten kijken niet moeilijk. Onbedoeld levert de NS haar reizigers een mobiele vogelkijkhut. Laat je kijker thuis, want daarvoor biedt deze uitkijkpost te weinig stabiliteit. Je medepassagiers zouden het ook niet

begrijpen. Maar ook zonder hulpmiddelen valt er genoeg te zien. Al bepalen tal van factoren het succes van je vogeltocht.

Neem nou deze ochtend. In een waas gehuld is het Naardermeer goed voor wat onduidelijke eenden, een Meerkoet, twee Futen en een laagvliegende Blauwe Reiger. De erop volgende weilanden worden bevolkt door Zwarte Kraaien, Houtduiven (hé, daar vliegt een Holenduif op!), wat niet nader te definiëren meeuwen, een handvol Kieviten en

een groep Spreeuwen. En een paartje Knobbelzwaan, gevaarlijk dicht langs de rails. Nabij Weesp een eerste Boerenzwaluw en op de Vecht opnieuw een Fuut. Boven de huizen de eerste vijf Gierzwaluwen van de dag en op de bovenleiding een eerste Ekster. Als de trein de reis hervat, ontdek ik in een boomtop een Grote Bonte Specht; iets verderop vliegt een tweede. Het liefst zit ik achterwaarts rijdend aan het raam. Daarbij kijk ik zoveel mogelijk haaks opzij. Het voordeel van achteruit rijden is de mogelijkheid van een tweede blik. Daarvan maak ik kort voor Diemen gebruik: die grauwe schim tussen de struiken blijkt inderdaad een Sperwer. Boven Amsterdam zie ik mijn eerste Kleine Mantelmeeuw. In de middag zitten er vaak vlakbij Muiderpoort tientallen op een bedrijvendak. Hier vliegen altijd wel enkele Zilvermeeuwen en natuurlijk de nodige Kokmeeuwen. Af en toe een zittende Merel of Houtduif en soms een Huismus. En op diverse plaatsen een of twee Eksters: op een tak, de bovenleiding of de rand van een dakgoot. Het is wat druilerig, ik mis de Gierzwaluw hier. Na mijn overstap (met Stadsduiven bijna op grijpafstand op de perrons) passeer ik het Westerpark met zijn (nu door de bladerdichtheid onzichtbare) reigerkolonie. Het is weer droog. Er vliegen drie Halsbandparkieten tussen de boomkruinen. Felgroen, ondanks het grijze licht. Vlak voor station Sloterdijk zitten altijd wel wat kleine zwarte konijnen, ditmaal twee. Er huist een complete kolonie, deels bruin, enkele rossig en het overgrote deel zwart. Net als de parkieten van zojuist van tamme herkomst. Er volgt na het station een kartbaan, waar in de vroege zomer altijd Kieviten en Scholeksters zitten. Ze lijken vandaag te ontbreken, maar ik zie ze iets verderop op een modderig bouwterrein. Daar vliegt een drietal sierlijke Visdiefjes met de trein mee. Zilvermeeuwen begeleiden de trein tot de tunnel. Heel soms zie ik hier de Slechtvalk van de Hemcentrale. Vanaf Zaandam beperkt de regen het zicht. Toch ontdek ik hier en daar een Nijlgans, wat Grauwe Ganzen en in de sloten wat Meerkoeten en een Fuut. Uit het hooiland fladderen twee Tureluurs op. Een Kievit, Wilde Eenden en op een dak in Zaandijk een ontsnapte blauwe Pauw. Veel exoten vandaag. De trein mindert vaart. Daardoor kan ik een klein vogeltje op naam brengen: mannetje Rietgors. Dat kleine spul is lastig. Mede doordat je geen geluid hoort. De Grasmus in zangvlucht bij Diemen zie ik daar vaker. Vandaag was zijn dansende vlucht de bevestiging van eerdere vermoedens. Na vier eerdere waarnemingen weet ik nu zeker dat het deze soort betreft. De trein gaat net langzaam genoeg om verderop een Lepelaar uit de sloot de kant op te zien komen.

Lepelaar (Muiderberg)

Bron: internet

Dan wordt de snelheid opgevoerd. Weilanden en sloten strepen voorbij. Vogelgroepen worden vage vlekjes. Niet alleen door nieuwe regenstriemen op de ruit. Hoe hoger de snelheid, hoe lastiger de herkenning van vogelsoorten wordt. De HSL belooft wat dat betreft weinig natuurgenoet. Tenzij je van een impressionistisch landschap houdt. Op gemaaid land meen ik wat Kieviten en Grutto's te herkennen, maar zijn die meeuwen, 'Zilver' of 'Stormpjes'? Dit soort vragen horen bij het vogelen vanaf het spoorwegnet. Wie niet tegen deze frustratie kan en zekerheid wenst, kan in de trein beter gaan zitten lezen. Voordeel is dat vogels weinig schuw zijn voor een passerende trein. In de winter grazen Smienten hier pal langs het talud. Meermalen zag ik een Bruine Kiekendief meevliegen op nog geen 20 meter vanaf mijn zitplaats. Een ander voordeel is, dat je zelf niet op de weg hoeft te letten. Je wordt gereden door een ander. Want vogelaars op de weg... Niet voor niets neemt mijn vrouw nogal eens plaats achter het stuur als we de auto nemen. "Let jij maar op de route!" (Oeps, afrit gemist, want daar vloog iets!). Tenslotte een tip voor liefhebbers van lijstjes: als je geregeld met de trein reist, begin dan eens naast je lijst van tuinsorten eentje van treinsorten. Noteer niet alleen je zekere waarnemingen, want misschien lost dat ene raadsel zich een aantal ritten later alsnog op. Je zult verbaasd staan hoe snel je lijstje groeit!

Kortom: De trein is een rijdende vogelhut. Soms zit het mee en heb je een plekje bij het raam, met de zon in de rug en schone ruiten. Soms zie je bijna niets, wanneer de trein te vol is of als het buiten donker, nat of mistig is. Maar voor wie de frustratie van onvolledige waarnemingen van te snel langs schietende vogels voor lief neemt, valt er ook heel veel te genieten.